

صلى الله عليه وسلم

محبت اهل بیت علیهم السلام در قرآن

گرد آورنده: اعظم فاطمی خصال

مربی قرآن دوره ی اول دبستان دخترانه امام حسین

علیه السلام- واحد ۲

فروردین ۹۹

۴	محبت اهل بیت علیهم السلام در قرآن
۴	جایگاه محبت اهل بیت علیهم السلام
۴	دوستی اهل بیت علیهم السلام در قرآن کریم
۵	دوستی اهل بیت علیهم السلام در روایات
۵	دوستی اهل بیت دوستی خدا و رسول خدا است
۵	حقیقت ایمان محبت اهل بیت است
۶	محبت اهل بیت علیهم السلام عبادت است
۶	محبت اهل بیت پس از مرگ
۶	تربیت فرزندان بر محبت اهل بیت علیهم السلام
۶	اهل سنت و محبت اهل بیت علیهم السلام

خداوند، دوستی و مودت خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله را در قرآن، اجر رسالت آن حضرت قرار داده و واجب ساخته است: «قُلْ لَّا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ» (سوره شوری، آیه ۲۳)؛ بگو من برای رسالت خود از شما مزدی نمی خواهم مگر محبت اهل بیتم. بر این اساس وجوب محبت اهل البیت علیهم السلام اعتقاد مشترک شیعه و اهل سنت است. محبت اهل بیت در برخی از روایات، اساس اسلام یا ایمان معرفی شده است.

جایگاه محبت اهل بیت علیهم السلام

راهی که مومن برای رسیدن به کمال شایسته خویش و قرب به خدا دارد، پیروی از پیامبر و اهل بیت پیامبر است که قرآن آنان را به عنوان اولی الامر و اسوه مومنان معرفی می نماید و دوست داشتن ایشان این پیروی را بر او آسان می نماید. پس در حقیقت دوست داشتن اهل بیت ریشه در خدا دوستی مومن دارد. از یان روست که در زیارت جامعه کبیره آمده است دوستدار این خانواده، دوستدار خداست و دشمنان آنان دشمن خدایند. [۱] و رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «أساس الاسلام حبی و حبّ أهل بیتی»؛ [۲] اساس اسلام، دوستی من و اهل بیت من است.

دوستی اهل بیت علیهم السلام در قرآن کریم

خداوند متعال در قرآن کریم می فرماید: «قُلْ لَّا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ» [۳]؛ ای رسول ما به امت بگو من از شما اجر و رسالت جز این نمی خواهم که مودت و محبت مرا در حق خویشاوندانم منظور دارید.

بر اساس منابع مختلف شیعی و سنی این آیه که به آیه مودت معروف است در خصوص اهل بیت پیامبر (ص) یعنی حضرت علی (ع)، حضرت زهرا(س)، امام حسن و امام حسین(ع) نازل شده است.

سیوطی از دانشمندان اهل سنت در تفسیر این آیه به اسناد خود از ابن عباس نقل می کند: هنگامی که این آیه: «قُلْ لَّا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ»؛ بر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نازل شد، صحابه عرض کردند: ای رسول خدا! خویشاوندان تو کیانند که مودت آنان بر ما واجب است؟ حضرت صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «علی و فاطمه و دو فرزندان او».

در خطبه ای که امام حسن علیه السلام بعد از شهادت امیرالمومنین علیه السلام ایراد کردند، بعد از حمد و ثنای الهی فرمود: «... و أنا من أهل البيت الذي افترض الله مودتهم على كل مسلم، فقال تبارك و تعالی: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا» فاقتراف الحسنه مودتنا أهل البيت؛ ... و من از أهل بيتی هستم که خداوند مودت آنان را بر هر مسلمانی واجب نموده است پس فرمود: من از شما برای رسالتم مزدی نمی‌خواهم جز مودت خویشاوندانم. و هر کس کار نیکی کند، بر نیکی اش می‌افزاییم. انجام کار نیک مودت ما اهل بیت است.

امام صادق علیه السلام به ابی جعفر احوال فرمود: چه می‌گویند اهل بصره در این آیه: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى» عرض کرد: فدایت گردم، آنان می‌گویند: این آیه در شأن خویشاوندان رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم است. حضرت فرمود: دروغ می‌گویند تنها در حق ما اهل بیت علی و فاطمه و حسن و حسین اصحاب کسا نازل شده است.

دوستی اهل بیت علیهم السلام در روایات

در روایات نیز تأکید فراوانی بر محبت اهل بیت علیهم السلام شده و آثار و برکات فراوانی برای آن ذکر شده است:

دوستی اهل بیت دوستی خدا و رسول خدا است

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «أَحَبُّوا اللَّهَ لِمَا يَغْذُوكُمْ مِنْ نِعْمِهِ، وَ أَحَبُّونِي لِحَبِّ اللَّهِ، وَ أَحَبُّوا أَهْلَ بَيْتِي لِحَبِّي» خدا را دوست بدارید به جهت آن که از نعمت هایش به شما روزی می‌دهد و مرا نیز به جهت دوستی خدا دوست بدارید و اهل بیتم را به جهت دوستی من دوست بدارید.

زید بن ارقم می‌گوید: در خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بودم که دیدم فاطمه زهرا علیها السلام داخل حجره ی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم شد، در حالی که با او دو فرزندش حسن و حسین بودند و علی علیه السلام نیز پشت سر آنان وارد شد، پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم به آنان نظر کرده و فرمود: «مَنْ أَحَبَّ هَوَلاءِ فَقَدْ أَحَبَّنِي، وَ مَنْ ابْغَضَهُمْ فَقَدْ ابْغَضَنِي» هر کس اینان را دوست بدارد، مرا دوست داشته و هر کس که اینان را دشمن بدارد، مرا دشمن داشته است.

امام صادق علیه السلام فرمود: «مَنْ عَرَفَ حَقَّنَا وَ أَحَبَّنَا فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى» هر کس حق ما را شناخته و ما را دوست بدارد در حقیقت خداوند تبارک و تعالی را دوست داشته است.

حقیقت ایمان محبت اهل بیت است

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «لَا يَوْمَنُ عَبْدٌ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ نَفْسِهِ، وَ أَهْلِي أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ أَهْلِهِ وَ عِترَتِي أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ عِترَتِهِ وَ ذاتِي أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ ذاتِهِ» هیچ بنده ای ایمان کامل پیدا نمی‌کند،

مگر در صورتی که من دوست داشتنی تر نزد او از خودش باشم و نیز اهل بیتم از اهلش محبوبتر و عترتم از عترتش دوست داشتنی تر و ذاتم از ذاتش محبوبتر باشد.

محبت اهل بیت علیهم السلام عبادت است

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «حُبَّ آلِ مُحَمَّدٍ یَوْمًا خَیْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ، وَ مِنْ مَاتَ عَلَیْهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ» یک روز دوستی آل محمد، بهتر از یک سال عبادت است و کسی که بر آن دوستی بمیرد داخل بهشت می شود.

امیرالمومنین علیه السلام فرمود: «أَحْسَنُ الْحَسَنَاتِ حُبُّنَا، وَ أَسْوَأُ السَّیِّئَاتِ بَغْضُنَا» بهترین نیکی ها حُب ما و بدترین بدی ها بغض ما اهل بیت علیهم السلام است.

محبت اهل بیت پس از مرگ

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله : «حُبِّی وَ حُبِّ أَهْلِ بَیْتِی نَافِعٌ فِی سَبْعَةِ مَوَاطِنَ أَهْوَالِهَا عَظِیْمَةٌ : عِنْدَ الْوَفَاةِ ، وَ فِی الْقَبْرِ ، وَ عِنْدَ النَّشُورِ ، وَ عِنْدَ الْکِتَابِ ، وَ عِنْدَ الْحِسَابِ ، وَ عِنْدَ الْمِيزَانِ ، وَ عِنْدَ الصِّرَاطِ» دوست داشتن من و دوست داشتن خاندان من در هفت جای بسیار وحشتناک به کار آید: هنگام مردن، در گور، هنگام رستاخیز، هنگام دیدن نامه اعمال، هنگام حسابرسی [اعمال]، نزد ترازوای اعمال [و صراط].

در حدیثی دیگری از رسول اکرم صلی الله علیه و آله آمده است: «مَعْرِفَةُ آلِ مُحَمَّدٍ بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ وَ حُبُّ آلِ مُحَمَّدٍ جَوَازٌ عَلَى الصِّرَاطِ وَالْوَلَايَةُ لِأَلِ مُحَمَّدٍ أَمَانٌ مِنَ الْعَذَابِ». معرفت و شناخت آل محمد، برائت و نجات از دوزخ است و «محبت» آل محمد، جواز عبور از صراط است و «ولایت» نسبت به آل محمد، امان از عذاب است. این رابطه را می توان چنین ترسیم کرد: معرفت، محبت، اطاعت.

تربیت فرزندان بر محبت اهل بیت علیهم السلام

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرموده است که مردم را دوستدار اهل بیت بار آورید و بر مبنای این محبت، تربیت کنید: «ادبوا اولادکم علی حبی و حب اهل بیته و القرآن؛ فرزندانان را با محبت من و محبت خاندان من و محبت قرآن تربیت و تادیب کنید».

اهل سنت و محبت اهل بیت علیهم السلام

لزوم مودت اهل بیت اعتقاد مشترک شیعه و اهل سنت است. اهل سنت گرچه اهل بیت را به عنوان پیشوایان دینی و مذهبی نپذیرفته اند، اما در عین حال بر مبنای آیه مودت احترام اهل بیت را لازم دانسته و محبت

آنان را بر مسلمانان واجب می دانند. امام شافعی پیشوای مذهب شافعی از مذاهب فقهی اهل سنت در این مورد می گوید:

یا اهل بیت رسول الله حبکم فرض من الله فی القرآن انزله کفاکم من عظیم القدر انکم من لم یصل علیکم لا صلاة له

ای خاندان پیامبر خدا! حب شما فریضه ای است خدایی که خداوند در قرآن آورده است، برای افتخار بزرگ شما همین بس که هر کس (در نماز) بر شما صلوات و درود نفرستد، نمازش درست نیست و نماز ندارد.